

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ:BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 12. HUKUK DAİRESİ

Taraflar arasında görülen davada İstanbul 17. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen 28.01.2019 tarih ve 2017/114 E. - 2019/26 K. sayılı kararın davacılar vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, istinaf isteminin esastan reddine dair İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi'nce verilen 13.02.2020 tarih ve 2019/1044 E- 2020/207 K. sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi davacılar vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkillerinden Scanwel Commodities SA'nın İsviçre'de mukim olduğunu, tarım ürünü alımı-satımı gerçekleştirdiğini, diğer müvekkili Scanwel Turkey şirketinin ise İsviçre'deki firmanın Türkiye'deki ticari ayağını oluşturduğunu, hukuki ve finansal organik bağ bulunarak faaliyet gösterdiğini, Scanwel Swiss'in toplamda 11.000 metreküp 2015 mahsulu Ukrayna öğütmelik buğday emtiasının Manama şehri / Bahreyn Krallığı'nda faaliyet gösteren Nakheel Aldeyar Trading SPC'ye satılması konusunda satım sözleşmesi imzalandığını, sözleşmenin "ödeme" başlıklı maddesi uyarınca ticari faturanın hazırlanarak Nakheel'e ibraz edildiğini, işbu ticari fatura kapsamında son fiyatın 2.343.000 USD olarak belirlendiğini, Scanwel Swiss 'in %20 ön ödemesini aldığını ve bakiye tutarın 1.874.000 USD kaldığını, ön ödemenin yapılmasının ardından Scanwel Swiss söz konusu emtianın taşınması adına 9616606 IMO numaralı Liberya bayraklı M/V North Wind donatanları / işletenleri davalı Kontor 17 Shipmanagement GMBH ile iletişime geçildiğini ve CIF yükleme prensibinde 09/06/2016 tarihinde anlaşma sağlanarak charter parti sözleşmesinin onaylandığını, söz konusu charter parti ve taşıma işi adına gemi donatanları / işletenleri toplamda 323.428,13 USD navlun ücreti belirlendiğini, bu tutarın 21/07/2016 tarihinde Scanwel Swiss tarafından charter partide yazılı olarak belirtilen gemi işletme müteahhidi / donatan Delmar Shipping Co SA'ya swift yoluyla ödendiğini, bu esnada Nakheel tarafından satın alınan emtiaların Salalah şehri / Umman Sultanlığı'nda faaliyet gösteren Al Raseed Mills şirketine satıldığını, durumun Scanwel Swiss 'e bildirildiğini ve emtiaların Salalah şehri boşaltma limanına gönderilmesi talimatının verildiğini, talimatlar uyarınca emtiaların 19/06/2016 tarihinde North Wind gemisine Berdyansk şehri/ Ukrayna limanında yüklendiğini, müvekkiline üç farklı konişmento ve üçer orijinal nüsha şeklinde gemi kaptanı tarafından verildiğini, emtia yükünü alan North Wind gemisinin Ukrayna'dan yola çıkarak seyrü seferine başladığını, North Wind gemisinin belgelerin orijinal suretleri ve orijinal konişmentoların Hindistan Devlet Bankasına gönderilmeden charter parti ve ilgili satış sözleşmesi hilafına Salalah şehri limanına yanaşarak tüm kargoyu Al Raseed lehine boşalttığını, orijinal konişmentoların ilgili sözleşme uyarınca birinci sınıf bir İsviçre bankası olan Arab Bank'a teslim edildiğini, bu durumdan müvekkillerinin 27/07/2016 tarihinde haberlerinin olduğunu, müvekkili şirket Scanwel Swiss 'in muhabir bankalar aracılığıyla yaptığı ihtarlar ve yazışmaların akabinde Nakheel tarafından % 20'lik ilk ön ödemenin ardından çeşitli zamanlarda peyderpey 957.338 USD'lik kısmi ödeme yapıldığını, ancak borcun kapatılmadığını ve 959.662 USD kalan bakiye bulunduğunu belirterek 9616606 IMO numaralı Liberya bayraklı M/V North Wind gemisi aleyhine kısmi dava şeklinde şimdilik 10.000 USD tutarında kanuni rehin hakkı ve 10.000 USD asıl alacağın tahsiline karar verilmesini talep

etmiştir.

Davalı vekili, sözleşme olarak sunulan bağlantı özetinin taraflarının davadışı Delmar Shipping Co SA ile Scanwel olduğunu, 19/06/2016 tarihinde yükleme limanında düzenlenen üç set konişmentonun Al Raseed Mills namına düzenlendiğini, dava konusu taşımanın Ukrayna'dan Umman'a gerçekleştirildiğini, davalılardan hiçbirinin işyerinin Türkiye'de olmadığını, davanın yetki bakımından reddolunarak Hamburg Mahkemesine gönderilmesini, Türkiye ile alakası olmayan uyuşmazlığa Türk Hukukunun uygulanmasının mümkün olmadığını, North Wind Shipping Corporation'un ilgili zamanda geminin sicil maliki ve zaman charteri sözleşmesi tahtında da Delmar'a tahsis olunduğunu, ilgili tarihlerde geminin ticari yönetiminin bütünüyle davadışı Delmar adlı şirket olduğunu, Al Raseed Mills namına düzenlenen konişmentoların meşru hamilinin davacılar olmadığını, davacının konişmentosuz teslimden 27/07/2016 tarihinde haberdar olduğunu iddia ettiğini, yükün teslim tarihinin ise bundan önce olduğunu, bu davanın 10.000-USD müddeabihle kısmi dava şeklinde açıldığını, her ne kadar kısmi dava bir yıllık sürede açılmış ise de davacının saklı tuttuğu talep haklarının düştüğünü ve zamanaşımına uğradığını, müvekkilinin işbu taşımada taşıyan sıfatına haiz olmadığını, iddia edilen konişmentosuz teslimden de sorumlu tutulmasının mümkün olmadığını, alacağın muhatabının navlun sözleşmesinin tarafı olan Delmar olduğunu, ancak Delmar'ın geminin maliki olmadığını belirterek davanın yetki, husumet yokluğu ve esastan reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, tüm dosya kapsamına göre; taşımaya ilişkin bağlama özetinin Scanwel Commodities SA ile gemi yönetimi arasında düzenlendiği, gemi kaptanı tarafından imzalanan konişmentonun Shipper (gönderen) hanesinde yüklemeyi yapan Ukrayna firmasının yer aldığı, malların Ukrayna'dan Umman'a taşındığı, davanın da satıcı firma yani İsviçre firması tarafından Alman firması olan taşıyana karşı açıldığı, uyuşmazlık yabancılık unsuru taşıdığından yetkili mahkemenin MÖHUK 40 ve devamı maddelerine göre tayin edilmesi gerektiği, konişmento ve bağlama özetinde yetki klozu yer almadığından yetkili mahkemenin MÖHUK 40. maddesi atfı ile HMK hükümlerine göre belirlenebileceği, bağlama özeti ve konişmentodaki bilgilere göre taşıma ilişkisinin davacı ... Commodities SA ile davalı donatan arasında kurulduğu, taşımanın da davalıya ait gemi ile yapıldığı, HMK 'nın 6. maddesinde düzenlenen genel yetki kuralına göre davalının ikametgahının yer aldığı Almanya veya sözleşmenin ifa yeri olan Umman Mahkemelerinin yetkili olduğu gerekçesiyle davalının milletlerarası yetki itirazının kabulü ile mahkemenin yetkisizliği nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Karara karşı davacılar vekili istinaf kanun yoluna başvuruda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesince, MÖHUK 40. madde uyarınca ve HMK 6. maddesi gereği genel yetkili mahkeme davalı borçlunun yerleşim yeri mahkemesi ve icra dairesi olup sözleşmeden kaynaklanan davalarda HMK'nın 10. maddesi gereğince borcun ifa yeri mahkemesi de yetkili olduğundan somut uyuşmazlıkta yükleme yeri Ukrayna, boşaltma yeri Umman davalıların ikametgahı da Almanya olup Türk Mahkemelerini yetkili kılan hiç bir yasal düzenleme olmadığından İlk Derece Mahkemesince uluslararası yetki itirazının kabulüne karar verilmesinde isabetsizlik görülmemiş, davacılar vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b/1 maddesi gereği esastan reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacılar vekili temyiz etmiştir.

Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun HMK'nın 353/b-1 maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi

kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarda açıklanan nedenlerle, davacılar vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1. maddesi uyarınca ONANMASINA, HMK'nın 372. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı bakiye 4,90 TL temyiz ilam harcının temyiz eden davacılarından alınmasına, 24/06/2021 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY BAŞKANLIĞI